

VEJLEDNING

Sterile utensilier og sterilisationsprocedure

Den Danske Kvalitetsmodel – Speciallægeklinikken Centralen	
Instruktioner	Side: 1 af 1
Sterile utensilier og sterilisationsprocedure	Dok. nr.: I-013
Målgruppe: Sygeplejerske	Version: 2
Udarb: Kirsten+Ken+sygeplejersker	Godk. af: Ken
	Dato: 05-10-2015

Struktur	Proces	Resultater
Klinik assistenter er bekendt med sterilisationsprocedure.	Sterilisation anvendes til behandling af instrumenter, utensilier og apparatur, som bruges i forbindelse med ethvert indgreb, hvor hud eller slimhinder perforeres efter givne retningslinjer anført nedenfor.	Forebygge smittespredning via operationsinstrumenter. Hindre brug af ikke sterile instrumenter ved et operativt indgreb.

Definition af begreber

Sterilisation: Betegnelsen for de processer, hvor sandsynligheden for opnåelse af sterilitet kan dokumenteres. Ved sterilitet forstås, at der findes mindre end én formeringsdygtig mikroorganisme per én million steriliserede enheder

Proces

Personalet anvender værnemidler i form af handsker, mundbind, hue, beskyttelsesbriller og evt forklæde.

[A Standardprocedure:](#)

Regøring i opvaskemaskine

Rengøring af endoskoper se særskilt instruks 8b

Rengøring af phacohåndtag se særskilt instruks 8c

Formål

At rengøre klinikkens utensilier.

Fremgangsmåde

- i. Utensilierne tælles. Kontrol. Alle instrumenter anvendt ved forrige ingreb er fjernet fra operation.
- ii. Instrumenter placeres i relevant bakke samt hulinstrumenter på studser i opvaskemaskinen
- iii. Det kontrolleres, at beholdere med sæbe og afspændingsmiddel er fyldte og tilførselsslanger er frie
- iv. Opvask: rengøring ved temperatur på 90°C

Utensilierne bør maksimalt henstå 24 timer efter endt rengøring og desinfektion til steril håndtering påbegyndes,

Emballering og autoklavering af instrumenter

Formål

At kvalitetssikre bevarelsen af sterile utensilier.

Der skal ske en emballering der tillader dampen at trænge ind og sterilisere produktet.

Det skal hindre, at mikroorganismer trænger ind til produktet og skal være modstandsdygtig overfor efterfølgende håndtering.

Fremgangsmåde

- v. Utensilierne pakkes.
- vi. Autoklavering: opvarmning af instrumentet, med damp under tryk, til 120°C eller højere.
- vii. Der kontrolleres, at steril markering har skiftet farve
- viii. Emballeringen påføres dato og årstal.
- ix. Holdbarhed er 12 mdr. ved korrekt opbevaring. Se tabel 1. SSI. (27.02.2014 Mediq.)

Sterilvarene skal sikres mod fugt, støv, sollys og høje temperaturer (over 30° C). De skal derfor opbevares i rene rum eller lukkede skabe.

Tabel 1. Vurderingsskema for holdbarhedstid

Vurderingsskema for holdbarhedstid		
Nedenstående skema kan anvendes til vurdering og fastsættelse af holdbarhedstiden for sterile artikler produceret på klinikken.		
Vurdering af pakkematerialet	Point	Sammentælling
Første lag		
Et ark crepe (ren cellulose)	20	
Et ark non woven (cellulose og polyester fibre)	40	
En autoklavepose (medicinsk papir/laminat)	80	
Andet lag		
Et lag crepe (ren cellulose)	60	
Et lag non woven (cellulose og polyester fibre)	80	
En autoklavepose (medicinsk papir/laminat)	100	
Diverse		
Container med inderfor-pakning af non woven	210	
Dobbelt container	250	
Vurdering af eventuel ekstra beskyttelse.		
Lukket boks (transportkasse med låg der ikke er låst)	250	
Distributions forpakning (et ekstra stk. sheet)	250	
Beskyttelse mod støv (svejet papirpose eller tynd plastpose lukket med knude)	400	
Fast støbt boks + et ekstra stk. sheet	750	
Vurdering af lokalefaciliteter		
Opholdsrum eller direkte inde hos patienten	0	
Operationsstuen/ambulatoriet	50	
Almindeligt depotrum	75	
Sterilt lager/depot i almen afdelingen	250	
Sterilt lager/depot på operationsafdelingen	300	
Sterilt lager/depot i sterilcentralen	300	
Vurdering af hvor i lokalet instrumentbakken er placeret		
Transportvogn overtrukket med plast eller stof	0	
Åbne hylder	0	
Lukkede skabe	100	

Læg det antal point sammen som det sterile produkt "scorer" og se i pointtabellen på næste side, hvor lang holdbarhedstiden er for det pågældende produkt.

Point	Tid
1-25	24 timer
26-50	1 uge
51-100	1 måned
101-200	2 måneder
201-300	3 måneder
301-400	6 måneder
401-600	1 år
601-750	2 år
> 750	5 år

Pointtabel
Eksempel: Pean pakket i enkel autoklavepose, opbevaret i almindeligt depotrum, og i lukket skab: 80 + 75 + 100 = 255 point = 201-300 point = 3 måneders holdbarhed.

Kilde: Udarbejdet og forenklet skema fra Dutch Guidelines.

Håndtering af sterilt gods, der steriliseres af klinikken selv

GENERELT
For alt sterilt udstyr gælder det, at så få håndteringer af det sterile gods som muligt giver den bedste beskyttelse af produktet.

HÅNTERING AF UDSKYR DER STERILISERES AF KLINIKKEN SELV

- Før tørring af autoklave udføres hånddesinfektion
- Autoklavposer tages enkeltvis op fra autoklavennettet
- Lad autoklaveposen blive i autoklavekurven frem til brugstidspunktet
- Autoklavposer skal håndteres, så de ikke krolles eller foldes. (Ser posen ikke glat ud, skal produktet anses for usterilt og skal genbehandles)
- Containere skal have ekstra tørre- og afkølingstid og må først stables efter afkøling

- Instrumentbakker må ikke stables
- Instrumentbakkerne skal løftes inden det håndteres
- Lad instrumentbakkerne blive i autoklavekurvene under opbevaring og transport
- Instrumentbakkerne skal løftes op af autoklavekurven uden at emballagen beskadiges (brug evt. et løftestykke hvis bakken fylder hele kurven eller er vanskelig at løfte op)
- Instrumentbakker må ikke skubbes, men skal løftes og placeres, så hele bakkens flade berører underlaget samtidigt

Kilde: Jette Holt, SSI

B Sjældent forekommende afvigelse i standardproceduren som alternativ til opvaskemaskine:

Forbehandling

- 1 De forurenede instrumenter holdes under rindende vand.
- 2 Bearbejdes med blød børste
- 3 Evt efterfulgt af ultralydsrens
- 4 Skylles efter under rindende vand

- 5 Tørres med fnugfrit papir el tryklufbehandlign
- Manuelrengøring**
- 1 Efter forbehandling anbringes instrumentet i ca 40 °C vand tilsat sæbe
  - 2 Bearbejdes med blød børste
  - 3 Skylles efter under rindende vand
  - 4 Tørres med fnugfrit papir el tryklufbehandlign
  - 5 Anvendte børster og baljer desinficeres 1 gang dagligt

C Ultralydsrensere

En ultralydsrensere er en maskine, der er en del af procesudstyret for urent flow. Vha ultralydsbølger frigøres mikroorganismer fra instrumenter og utensilierne.

Aerosoler: i forbindelse med ultralydsaktivitet kan der dannes små dråber. Disse kan ved indånding være sundhedsskadelige.

Fremgangsmåde

En gang dagligt:

- 1 Tænd ultralydsapparatet
- 2 der påfyldes vand
- 3 der tilsættes detergent let
- 4 temperaturen sættes til 38 °C
- 5 der lægges låg på ultralydskarret
- 6 foretag en afgangning i 5 minutter, når karret er fyldt op

Efter brug:

- 7 sluk for apparatet
- 8 væsken lukkes ud af karret
- 9 ultralydskarret skylles med rensset vand
- 10 Desinfektion foretages med hospitalssprit 70% indvendig og udvendig

Rengøring af rørformede hulheder og kanylerede instrumenter der ikke kan gå i opvaskemaskine.

Formål

At sikre korrekt udførelse af rengøring af rørformede og kanylerede instrumenter, fjerne flest mulige mikroorganismer inden utensilier steriliseres, for at hindre infektion.

Fremgangsmåde

- 1 Hule og rørformede instrumenter kan renses i ultralydskar. Hulheden fyldes med vand vha sprøjte, så ultralydsbølgerne ikke standses af luftbobler
- 2 Tørring med højtryksblæs